

**Lietuvių gimtosios kalbos valstybinio brandos egzamino teksto rašymo dalies
 vertinimo kriterijai**

I.A. Publicistinio samprotaujamojo rašinio turinio vertinimas

Aspektai ir pastabos	Taškai	Aprašai
1. Tema, pagrindinė mintis ir ją plėtojantys teiginiai	4	Tema suvokta. Aiški pagrindinė mintis ir ją plėtojantys teiginiai.
	3	Tema suvokta. Pakankamai aiški pagrindinė mintis ir ją plėtojantys teiginiai (stinga prasminių akcentų).
	2	Tema suvokta iš dalies: per siaurai arba per plačiai, esama nukrypimų nuo temos. Nepakankamai aiški pagrindinė mintis.
	1	Bent pusė parašyto teksto susijusi su tema / neaiški pagrindinė mintis.
	0	Užduotis, tema nesuvokta, daugiau nei pusė rašinio parašyta visai kita, nei nurodyta, tema.
2. Teiginių pagrindimas (argumentavimas/aiškinimas) <u>Pastaba:</u> Fakto klaida laikoma argumentavimo trūkumu	5	Pagrindžiant teiginius didžiojoje teksto dalyje remiamasi kultūrine patirtimi (grožinės literatūros ir kitais kūriniais, mokslo, religijos žiniomis, tradicijomis ir t. t.). Pateikiami svarūs – tinkami ir išsamūs – argumentai, kurie rodo, kad autorius gerai suvokia problemos esmę, kontekstą.
	4	Pagrindžiant teiginius didžiojoje teksto dalyje remiamasi kultūrine patirtimi. Pateikiami pakankamai svarūs – tinkami, bet ne visi išsamūs – argumentai, kurie rodo, kad autorius gerai suvokia problemos esmę, kontekstą.
	3	Pagrindžiant teiginius didžiojoje teksto dalyje remiamasi kultūrine patirtimi, tačiau ne visi argumentai svarūs – ne visi tinkami ir ne visi išsamūs. / Pagrindžiant teiginius didžiojoje teksto dalyje remiamasi socialine patirtimi. Pateikiami svarūs – tinkami ir išsamūs – argumentai, kurie rodo, kad autorius gerai suvokia problemos esmę, kontekstą.
	2	Bent pusėje teksto pagrįsti teiginius mėginama remiantis socialine patirtimi, yra kultūrinės patirties užuominų.
	1	Mažesnėje teksto dalyje stengiamasi pagrįsti teiginius, dominuoja bendro pobūdžio aiškinimas.
	0	Teiginiai iš esmės nepagrindžiami.
Iš viso	9×2=18	

I.B. Teksto interpretacijos turinio vertinimas

Aspektai ir pastabos	Taškai	Aprašai
1. Teksto temos, problemos, idėjos, vertybės	4	Suvokta interpretuojamo teksto tema / problemos ir idėjos / vertybės. Aiški skaitymo kryptis.
	3	Suvokta interpretuojamo teksto tema / problemos ir idėjos / vertybės. Nukrypstama nuo skaitymo krypties.
	2	Interpretuojamo teksto tema / problemos ir idėjos / vertybės suvokta iš dalies. Neaiški skaitymo kryptis.
	1	Teksto tema / problemos suvoktos. Nepasirinkta skaitymo kryptis.
	0	Tekstas nesuvoktas. Pasirinkta skaitymo kryptis prieštarauja teksto prasmei.
2. Interpretacijos pagrindumas: pasirinkti teksto elementai (erdvė, laikas, pasakotojo/ kalbančiojo / veikėjo situacija, veiksmas / vyksmas, meninė kalba, kompozicija) ir kontekstas <u>Pastaba:</u> Fakto klaida laikoma interpretacijos (konteksto) trūkumu	5	Paisoma interpretuojamo teksto logikos. Išsamiai analizuojami pasirinkti teksto elementai. Motyvuotai remiamasi reikalingu skaitymo krypties kontekstu (kultūros / epochos, kūrybos / kūrinio ir kt.).
	4	Paisoma interpretuojamo teksto logikos. Pakankamai išsamiai analizuojami pasirinkti teksto elementai. Motyvuotai remiamasi reikalingu skaitymo krypties kontekstu.
	3	Ne visada paisoma interpretuojamo teksto logikos. Didžiojoje teksto dalyje pakankamai analizuojami pasirinkti teksto elementai. Ne visada motyvuotai remiamasi kontekstu.
	2	Didesnėje teksto dalyje nepaisoma interpretuojamo teksto logikos. Analizuojama remiantis išankstiniu žinojimu / pasirinkti teksto elementai analizuojami fragmentiškai. Minimasis kontekstas menkai siejamas su interpretuojamu tekstu.
	1	Nepaisoma interpretuojamo teksto logikos. Bandoma analizuoti tekstą. Minimasis kontekstas nesiejamas su interpretuojamu tekstu.
0	Tekstas atpasakojamas.	
Iš viso	9×2=18	

II. Teksto sandaros ir vientisumo vertinimas

Aspektai ir pastabos	Taškai	Aprašai
Teksto sandara ir vientisumas <u>Pastaba:</u> Vertinamas visas tekstas.	4	Tekstas vientisas, tinkamos sandaros: <ul style="list-style-type: none"> • yra su dėstymu susijusios, viso teksto logikai neprieštaraujančios įžanga ir pabaiga; • visos dėstymo pastraipos aiškios, tinkamos struktūros; • yra tinkamos pastraipų siejimo priemonės; • nėra minties šuolių, nemotyvuotų pasikartojimų. Ne daugiau kaip vienas trūkumas.
	3	2–3 trūkumai
	2	4–7 trūkumai
	1	8–11 trūkumų
	0	Nepaisoma teksto sandaros reikalavimų, dėl trūkumų tekstą sunku suprasti. 12 ir daugiau trūkumų.
	8	
Iš viso	4×2=8	

III. Kalbinės raiškos vertinimas

Aspektai ir pastabos	Taškai	Aprašai	Taškų mažinimas už apimtį
Bendrųjų stiliaus reikalavimų laikymasis <u>Pastabos:</u> 1. Viename sakinyje žymima ne daugiau kaip viena stiliaus ar logikos klaida. 2. Stiliaus, logikos klaidos nedubliuojamos ir laikomos atskiromis klaidomis. 3. Stiliaus ir logikos klaidos skaičiuojamos tik 450 žodžių apimties teksto dalyje.	5	Kalba aiški, logiška, sklandi, glausta, nepastebėta ryškesnių stiliaus trūkumų. Kalbinė raiška atitinka rašymo situaciją ir žanrą. 1–2 trūkumai	Jeigu mokinys parašė mažiau nei 450 žodžių ir nepadarė klaidų, taškų suma už raišką nemažinama.
	4	3–5 trūkumai	Jeigu mokinys už raišką surinko 5–4 taškus, tai už 30 trūkstumų žodžių atimamas 1 taškas iš galutinės kalbinės raiškos taškų sandaugos.
	3	6–9 trūkumai	
	2	Mintys formuluojamos nevisiškai aiškiai, kai kuriuos teksto fragmentus dėl raiškos trūkumų sunku suprasti. / 10–13 trūkumų	Jeigu mokinys už raišką surinko 3 ir mažiau taškų, tai už 30 trūkstumų žodžių atimami 2 taškai iš galutinės kalbinės raiškos taškų sandaugos.
	1	14–18 trūkumų	
	0	Mintys formuluojamos labai neaiškiai, didesnę teksto dalį sunku suprasti. / 19 ir daugiau trūkumų.	
Iš viso	5×2=10		<u>Taškai atimami tik iki šio kriterijaus 0 tašku</u>

IV. Kalbos normų laikymosi vertinimas

Aspektai ir pastabos	Taškai	Aprašai	Taškų mažinimas už apimtį
Rašybos, skyrybos, gramatikos, žodyno taisyklių ir normų laikymasis			Jeigu mokinys parašė mažiau nei 450 žodžių ir nepadarė klaidų, taškų už raštingumą suma nemažinama.
<u>Pastabos:</u>	16	Kalba taisyklinga / 1–2 klaidos	Jeigu mokinys už raštingumą surinko 16–11 taškų, tai už 30 trūkstančių žodžių atimamas 1 taškas. Jeigu mokinys už raštingumą surinko 10 ir mažiau taškų, tai už 30 trūkstančių žodžių atimami 2 taškai. <u>Taškai atimami tik iki šio kriterijaus 0 taškų</u>
1. Gramatikos ir žodyno klaidomis laikomi normų, nurodytų vadovėliuose, Dabartinės lietuvių kalbos žodyne, pažeidimai.	15	3–4 klaidos	
„Didžiųjų kalbos klaidų sąrašas“ orientacinis.	14	5–6 klaidos	
2. Gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos klaidos nedubliuojamos ir laikomos atskiromis klaidomis. Ta pati rašybos, gramatikos ir žodyno klaida, pasikartojanti net kelis kartus, laikoma viena klaida (pvz., žodis <i>grįžti</i> kelis kartus parašytas <i>gryžti</i>). Viena skyrybos klaida laikoma to paties įterpinio neskyrimas ir ta pati citatos skyrybos klaida.	13	7 klaidos	
	12	8 klaidos	
	11	9 klaidos	
	10	10 klaidų	
	9	11 klaidų	
	8	12–13 klaidų	
	7	14–15 klaidų	
	6	16–17 klaidų	
	5	18–19 klaidų	
	4	20–21 klaida	
	3	22–23 klaidos	
	2	24–25 klaidos	
3. Sintaksinės konstrukcijos neišskyrimas arba skyrimas iš vienos pusės laikomas viena klaida.	1	26–28 klaidos	
4. Gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos klaidos skaičiuojamos tik 450 žodžių apimties teksto dalyje.	0	29 ir daugiau klaidų.	
Iš viso	16		